

**Әбілқас Сағынов атындағы
«Қарағанды техникалық
университеті» КеАҚ Директорлар
кеңесінің 2024 жылғы 12
қарашадағы шешімімен (№ 9
хаттама) БЕКІТІЛДІ**

**«Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті»
КеАҚ сыртқы аудитор мен аудитті жүзеге асыру ережелері**

1. Жалпы ережелер

Аудитті және сыртқы аудитор мен өзара қарым-қатынасты жүзеге асыру ережелері (Бұдан әрі – Ережелер) «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 13 мамырдағы № 415-ІІ Заңының 8-тарауына, «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамының корпоративтік басқару кодексінің (бұдан әрі мәтін бойынша – Қоғам) 212-217-баптарына, «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы Жарғысының 17-т., 136-137-тармағының 12-тармақшасына, «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ Директорлар кеңесінің Аудит жөніндегі комитеті туралы Қағидаларының 27-тармағының 3-тармақшасына сәйкес әзірленді.

Осы Ережелердің мақсаты сыртқы аудиторды (аудиторлық ұйымдар көрсететін аудиторлық емес қызметтерді қоса алғанда) таңдау және өзара іс-қимыл жөніндегі рәсімдерді регламенттеу, сыртқы аудит жүргізу кезінде тәуелсіздікті қамтамасыз ету, мүдделер қақтығысын болдырмау, қаржылық есептілік аудитінің сапалы қызметтерін иелену болып табылады.

2. Жауапкершілік және өкілеттіктер

Осы ереже Аудит жөніндегі комитет алдын ала қараған кезде директорлар Кеңесінің шешімімен бекітіледі.

Осы Ережелерде көрсетілген талаптардың енгізілуін бақылауды аппарат Басшысы жүзеге асырады.

Осы Ережелер талаптарының Қазақстан Республикасы заңнамасының, корпоративтік басқару кодексінің талаптарына сәйкестігі үшін экономика, қаржы және бухгалтерлік есеп департаментінің директоры – «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ бас бухгалтері жауапты болады.

3. Сыртқы аудитті ұйымдастыру тәртібі

Қоғам тәуелсіз аудиторлық ұйымды тарту арқылы жыл сайынғы қаржылық есептілік аудитін жүргізеді, ол мүдделі тараптарға қаржылық есептіліктің дұрыстығы және оның халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының талаптарына сәйкестігі туралы объективті пікір береді.

Сыртқы аудитті ұйымдастыру мынадай дәйекті кезеңдерді өткізуді көздейді:

1. Экономика, қаржы және бухгалтерлік есеп департаменті директорының – бас бухгалтердің техникалық ерекшелік жобасын әзірлеуі және басқармамен келісуі

2. Аудит жөніндегі комитеттің аудиторлық ұйымның қызметтеріне ақы төлеу мөлшерін айқындау туралы мәселені алдын ала қарауы

3. Директорлар кеңесінің аудиторлық ұйымға ақы төлеу мөлшерін айқындауы

4. Аудиторлық ұйымды таңдау қоғамның сатып алу қызметін реттейтін ішкі құжаттарға сәйкес Қазақстан Республикасының Мемлекеттік сатып алу веб-порталы арқылы жүзеге асырылады.

Сатып алудың қолданылатын тәсілі – ашық конкурс. Конкурслық комиссияның құрамына әлеуетті өнім берушілердің біліктілік талаптарына және конкурстық құжаттама талаптарына сәйкестігін тексеру үшін экономика, қаржы және бухгалтерлік есеп департаментінің директоры - бас бухгалтер кіреді.

5. Қаржылық есептілік аудитін жүргізуге арналған мемлекеттік сатып алу туралы конкурс қорытындыларын қарау;

6. Жалғыз акционердің аудиторлық ұйымды айқындау туралы шешімі;

7. Мемлекеттік сатып алу туралы шартқа сәйкес қаржылық есептілік аудиті;

8. Аудит жөніндегі комитеттің қаржылық есептілік аудиті нәтижелерінің жобасын

қарауы;

9. Қоғамның Директорлар кеңесінің аудиттелген жылдық қаржылық есептілігін алдын ала бекітуі;

10. Жалғыз акционердің бекітуі үшін қоғамның аудиттелген жылдық қаржылық есептілігін ұсыну;

11. Аудиттелген жылдық қаржылық есептілікті қаржылық есептілік депозитарийінің интернет-ресурсында жариялау
Сыртқы аудитті ұйымдастыру процесінің реттілігі 1-қосымшада берілген.

4. Қаржылық есептілікке аудит жүргізу кезінде аудиторлық ұйымдарға қойылатын талаптар

Міндетті аудит жүргізу үшін тартылатын аудиторлық қызметті жүзеге асыруға лицензиясы бар аудиторлық ұйым Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2015 жылғы 30 наурыздағы № 231 бұйрығымен (міндетті аудит жүргізетін аудиторлық ұйымдарға қойылатын ең төменгі талаптарды бекіту туралы) бекітілген ең төменгі талаптарға сәйкес келеді:

1) жүргізілген сыртқы сапаны бақылау нәтижелері бойынша аудиторлық ұйымның халықаралық аудит стандарттарының және Әдеп кодексінің талаптарын сақтауын растайтын құжат кәсіби кеңес қорытындысының және (немесе) аудиторлық ұйым мүшесі болып табылатын аккредиттелген кәсіби аудиторлық ұйымның қорытындысының болуы;

2) «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы» Қазақстан Республикасы кодексінің 247-бабына сәйкес аудиторлық қызмет туралы заңнаманы бұзғаны үшін салынатын әкімшілік жазалардың аудиторлық қызметтер көрсетуге шарт жасасу күніне дейін соңғы 1 (бір) жыл ішінде болмауы, аудиторлық ұйымдардың біліктілік талаптарына сәйкес уәкілетті органға есептілікті және (немесе) есепті кезең ішінде өзінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру жөніндегі ақпаратты уақтылы ұсынғаны немесе ұсынбағаны үшін салынатын бір әкімшілік жазаны қоспағанда (конкурстық өтінімдерді ашу күнінің алдындағы бір айдан ерте емес берілген әкімшілік жазаның жоқтығын растайтын құжаттың электрондық көшірмесін ұсынумен расталады);

3) аудиторлық ұйымның азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру шартының болуы;

4) бір ұйымның аудиті 7 (жеті) жыл бойы үздіксіз жүзеге асырылған жағдайда ротациялауға жатады.

Конкурсқа қатысу үшін шақырылатын аудиторлық ұйымдарға қойылатын қосымша талаптар:

- аудиторлық ұйым мамандарының біліктілігінің жоғары деңгейі;
- айтарлықтай жұмыс тәжірибесі және оң беделі (қазақстандық және халықаралық нарықта (қажет болған жағдайда));

- салада тәжірибенің болуы (тапсырыс берушілер - жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары);

- аудиторлық ұйымның халықаралық аудит стандарттарын, Қазақстан Республикасының аудиторлық қызмет саласындағы заңнамасын, Халықаралық бухгалтерлер федерациясының кәсіби бухгалтерлерінің Әдеп кодексін сақтауы;

- аудиторлық ұйымның 4 балл немесе 5 балл бағалай отырып, жүргізілген сапаны сыртқы бақылау нәтижелері бойынша халықаралық аудит стандарттарының және Әдеп кодексінің талаптарын сақтағанын растайтын аудиторлық ұйым мүшесі болып табылатын аккредиттелген кәсіби аудиторлық ұйымның қорытындысының болуы;

- KASE деп танылатын аудиторлық ұйымдардың тізбесінде болуы (жақсырақ);
- қаржылық есептілікті дайындау процесі бойынша ішкі бақылауларды жетілдіру бойынша кемшіліктерді анықтау және ұсыныстар беру бойынша жұмыстың тиімділігі;

Аудиторлық ұйым мамандарының біліктілігінің жоғары деңгейі штатта бухгалтерлік есеп және аудит саласында ұлттық және (немесе) халықаралық кәсіби біліктілігі бар аудиторлық ұйым мамандарының болуымен расталады («аудитор»; ACCA (Association of Chartered Certified Accountants) (сертификатталған алқаби бухгалтерлер қауымдастығы); ACA (Associated Chartered Accountant) (қауымдастырылған жарғылық бухгалтер); DipIFR (Diploma in International Financial Reporting) (Халықаралық қаржылық есептілік бойынша диплом); CPA (Certified Public Accountant) (Сертификатталған Жария Бухгалтер), IFA (Financial Institute of Financial бухгалтерлер институты); «кәсіби бухгалтер», салық кеңесшісі).

4. Аудиторлық ұйымның серіктестері мен аға персоналын ротациялау

Егер аудиторлық ұйым Қоғамға қатарынан 5 жылдан астам аудиторлық қызмет көрсеткен жағдайда, қаржылық есептілік аудитіне жауапты серіктестер мен аға персоналды ротациялау бес жылда кемінде бір рет жүзеге асырылады.

5. Аудит жөніндегі комитеттің аудиторлық ұйыммен өзара іс-қимылы

Қоғамның Директорлар кеңесінің Аудит жөніндегі комитеті үнемі (аудиторлық қорытынды берілген сәтке дейін кемінде үш рет) аудиторлық процесс шеңберінде сыртқы аудитормен кездесулер өткізеді.

Атап айтқанда, аудит жөніндегі Комитетпен ақпарат алмасу барысында корпоративтік басқаруға жауапты тұлғаларды қаржылық есептілік аудитіне қатысты аудитордың міндеттері туралы хабардар ету мақсатында жалпыланған жұмыс жоспары ұсынылуы мүмкін.

Аудит жөніндегі комитеттің отырысы маңызды болып табылады, онда жылдық қаржылық есептіліктің аудит нәтижелерінің тұсаукесері, аудиторлық тексеру барысында анықталған шешуші сәттер, тәуекел салалары және ішкі бақылаудың кемшіліктері ұсынылады.

Аудит жөніндегі Комитет жыл сайын сыртқы аудитордың тәуелсіздігі мен объективтілігін айқындайды. Ол үшін сыртқы аудитордың тәуелсіздігіне әсер етуі мүмкін мән-жайларды айқындау мақсатында сыртқы аудитор мен қоғам арасындағы барлық қатынастарға (аудиторлықтан басқа қызметтер, аудиторлық және аудиторлық емес қызметтер көрсеткені үшін сыйақы мөлшері және т.б.) талдау жүргізіледі.

Аудиторлық ұйым аудит жөніндегі Комитетке жазбаша растауды ұсынады:

- аудиторлық ұйымның тәуелсіздігін сақтау;
- қоғамда қаржылық мүдделердің болмауы;
- мемлекеттік сатып алу туралы шартта белгіленген сыйақының жалпы сомасының аудиторлық ұйымның қаржылық тәуелсіздігіне елеулі әсер етпеуі.

Сыртқы аудитор қаржылық есептілік аудиті бойынша мәселелерді талқылау үшін Қоғамның директорлар кеңесінің аудит жөніндегі комитетіне қол жеткізе алады.

6. Аудиторлық және аудиторлық емес қызметтерді көрсету кезіндегі мүдделер қақтығысы. Ілеспе қызметтер тізбесі

Қаржылық есептілік аудитінің қызметтерін сатып алу және алу рәсімін жүргізу кезінде қоғам мүдделер қақтығысын болдырмау және сыртқы аудитордың тәуелсіздігіне қауіп төндіруі бойынша шаралар қабылдауы тиіс:

- 1) осы аудиторлық ұйымнан бұрын алынған қызметтердің сипаты;
- 2) аудиттелетін қаржылық есептілікпен қамтылған кезең ішінде немесе одан кейін сыртқы аудитор мен қаржылық немесе іскерлік қатынастар;

Сыртқы аудитордың тәуелсіздігіне әсер ететін мүдделер қақтығысына әкелуі мүмкін аудиторлық емес қызметтердің тізімі:

- 1) бухгалтерлік есепті жүргізу, қаржылық есептілікті жасау;
- 2) салықтар бойынша аудит жүргізу және салықтар бойынша аудиторлық қорытынды жасау;
- 3) қоғамның мүлкіне құндық бағалау жүргізілетін бағалау қызметтері;
- 4) қаржылық есептіліктің құрамына кіретін ақпаратты өңдеу үшін пайдаланылатын бухгалтерлік есепті жүргізуді автоматтандыру жөніндегі ұсынымдар;

Сонымен қатар, тартылған сыртқы аудитор Қоғамға сыртқы аудитордың тәуелсіздігіне қауіп төндіретін кеңес беру қызметтер көрсетпейді.

Сондай-ақ, Қоғам Директорлар кеңесінің құрамына іріктеу, оның ішінде атқарушы органның мүшесі, ІАҚ басшысы, экономика, қаржы және бухгалтерлік есеп департаментінің директоры – бас бухгалтер, аудиторлық ұйымнан шығарылғаннан кейін екі жылға дейін аудиторлық топтың бұрынғы мүшелері ретінде басшы лауазымдарға қабылдау жағдайлары тәжірибе жүзінде қолданылмайды.

Аудит жүргізуге арналған шартқа ілеспе қызметтер тізбесіне бағалау енгізілуі мүмкін:

- 1) бағалау міндеттемелерін қоса алғанда, бухгалтерлік есеп жүргізу және қаржылық есептілік жасау;
- 2) бухгалтерлік есепті жүргізуге және қаржылық есептілікті жасауға байланысты мәселелер бойынша Қоғамның ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерінің барабарлығы;
- 3) ақпаратты өңдеудің автоматтандырылған жүйелерінің жай-күйі мен сенімділігі;
- 5) Қоғам қызметінің Қазақстан Республикасының есепке алу және қаржылық есептілік, салық салу саласындағы заңнамасының талаптарына сәйкестігі.

8. Ішкі аудит қызметінің аудиторлық ұйыммен өзара іс-қимылы

Аудитті толық қамтуды қамтамасыз ету және тексерулердің қайталануын болдырмау мақсатында қоғамның сыртқы аудиторлары мен ішкі аудит қызметіне өз қызметінің жоспарлары мен нәтижелері туралы ақпарат алмасуға рұқсат етіледі.

Сыртқы аудиторға оның сұрау салуы бойынша ІАҚ қызметінің нәтижелері, ІАҚ ұсынымдары бойынша түзету іс-қимылдарының орындалуына ІАҚ мониторингінің нәтижелері туралы бекітілген тоқсандық және жылдық есептерге қолжетімділік берілуі мүмкін.

Тексеру нәтижелері туралы есепті (басшылыққа хатты) талдағаннан кейін ІАҚ сыртқы аудит ұсынымдарының орындалуына мониторинг жүргізеді.

9. Аудиттелген қаржылық есептілікті ұсынуға және жариялауға қойылатын талаптар

Жылдық қаржылық есептілік аудиті аяқталғаннан кейін экономика, қаржы және бухгалтерлік есеп департаментінің директоры - бас бухгалтер аудит жүргізуге жасалған шарттың талаптарына сәйкес сыртқы аудитордың аудиторлық есепті және қаржылық есептілік аудитінің нәтижелері бойынша басшылыққа хатты уақтылы ұсынуын қамтамасыз етеді.

Жылдық қаржылық есептілік бойынша аудиторлық есепті ұсыну мерзімі есепті жылдан кейінгі жылдың 30 сәуірінен кешіктірілмей және тиісінше қаржылық есептілік аудитінің нәтижелері бойынша басшылыққа хат ұсыну мерзімі - аудиторлық есепті шығарғаннан кейін екі апта ішінде белгіленуге тиіс.

Есепті жылдан кейінгі жылдың 20 мамырынан кешіктірілмейтін мерзімде Қоғам «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ аудиттелген

жылдық қаржылық есептілігін қоса бере отырып, аудиторлық есептің данасын бекітуге ҒЖЖБМ ұсынуы тиіс.

Қоғам есепті жылдан кейінгі жылдың 31-тамызынан кешіктірмей депозитарийдің интернет-ресурсы арқылы бекітілген жылдық қаржылық есептілікті ұсынады

10. Сыртқы аудитті ұйымдастыру және жүргізу мәселелері бойынша Қоғамның жауапты тұлғаларының құзыреттері

1) Техникалық ерекшеліктің жобасын әзірлеуді экономика, қаржы және бухгалтерлік есеп департаментінің директоры - бас бухгалтер жүзеге асырады және Басқармамен келіседі

2) Экономика, қаржы және бухгалтерлік есеп департаментінің директоры – Бас бухгалтер ҒЖЖБМ-ға аудиттелген жылдық қаржылық есептілікті уақтылы ұсынуға жауапты

3) Аудиттелген жылдық қаржылық есептілікті депозитарийдің интернет-ресурсы арқылы жариялауды экономика, қаржы және бухгалтерлік есеп департаментінің директоры – бас бухгалтер жүргізеді

4) Аудиттелген қаржылық есептілікті сайтта орналастыруды экономика, қаржы және бухгалтерлік есеп департаментінің директоры – бас бухгалтер жүргізеді

5) Аудиторлық ұйымға төленетін сыйақы туралы ақпаратты орналастыруды экономика, қаржы және бухгалтерлік есеп департаментінің директоры – Бас бухгалтер жүзеге асырады

6) Экономика, қаржы және бухгалтерлік есеп департаментінің директоры – бас бухгалтердің Қаржы - шаруашылық қызметі туралы ақпарат бөлігінде Қоғамның жылдық есебі үшін ақпарат беруі

11. Қорытынды ережелер

Қоғам тартылған сыртқы аудитор туралы толық ақпаратты ашуы тиіс.

Аудиторлық ұйымның тәуелсіздік тәуекелдерін бағалау және қаржылық есептілік аудитін және өзге де ақпаратты жүргізудің әлеуетті сапасын бағалау үшін қоғам аудиторлық ұйымға төленетін сыйақы туралы, оның ішінде қаржылық есептілік аудитіне және өзге де ақпаратқа қатысы жоқ аудиторлық қызметтер мен көмектер үшін жеке-жеке ақпаратты ашады. Ақпаратты іздеуді жеңілдету мақсатында ол интернет-ресурста және Қоғамның жылдық есебінде ашылады.

Осы Ережелермен реттелмеген мәселелер Қазақстан Республикасының заңнамасымен, Қоғамның Жарғысымен, Директорлар кеңесінің, Директорлар кеңесінің аудит жөніндегі комитетінің шешімдерімен және Қоғамның басқа да ішкі құжаттарымен реттеледі.

Осы Ережелерге толықтырулар мен өзгерістер енгізу Қоғамның Директорлар кеңесінің шешімімен енгізіледі.